

Sygnatura akt V C 4074/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 22 września 2020 r.

Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu V Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marta Ścisła

Protokolant: Joanna Flajszer

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2020 r., w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

- o zapłatę

1. oddała powództwo w całości,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 917,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Marta Ścisła

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, pozwem z dnia 6 grudnia 2017 r. wniósł do Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W., na rzecz powoda kwoty 4.551 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 15 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że jako wynajmujący zawarł z S. M. (1) jako najemcą w dniu 9 listopada 2014 r. umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) na mocy której przekazał do korzystania wskazany samochód w zamian za zapłatę 130 zł netto za każdy dzień najmu, w dniu 29 listopada doszło do zamiany pojazdu zastępczego na pojazd marki (...) za stawkę dobową 100 zł netto. Samochód zastępczy został wynajęty w związku z kolizją drogową z dnia 5 listopada 2014 r. w której uszkodzeniu uległ samochód uszkodzanej – (...) o nr rej. (...). Szkada została rozliczona jako szkoda całkowita. Sprawcą szkody była osoba ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. Powód wyjaśnił, że na podstawie upoważnienia udzielonego przez uszkodzowaną, dokumenty związane z najmem pojazdu zastępczego zawierała J. M.. Powód jako cesjonariusz zawarł w dniu 9 listopada 2014 r. z uszkodzowaną jako cedentem umowę cesji wierzytelności, na mocy której cedent przelał na cesjonariusza prawo do odszkodowania z tytułu szkody komunikacyjnej. W umowie sprecyzowano, że chodzi o odszkodowanie za koszt najmu pojazdu zastępczego za okres wynikający z umowy. Okres ten wyniósł 31 dni. Najem pojazdu zastępczego, był uzasadniony uszkodzeniem pojazdu uszkodzanej i niemożnością korzystania z niego we wskazanym czasie oraz koniecznością wykorzystania auta w związku z dojazdem do pracy, czy potrzebami życiowymi. Za okres najmu powód wystawił fakturę VAT nr (...) z dnia 15 grudnia 2014 r. na kwotę 4.551 zł wskazując jako płatnika pozwanego. W dniu 17 grudnia 2014r. pozwany przesłał powodowi decyzję o odmowie uznania roszczenia z uwagi na brak podpisów uszkodzanej na dokumentach związanych z najmem pojazdu zastępczego oraz z uwagi na to, że uszkodzowana, w czasie oczekiwania na naprawę,

mogła korzystać z uszkodzonego pojazdu marki (...). W dniu 17 października 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty. Pozwany nie ustosunkował się do wezwania.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2018 r. Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu jako właściwemu miejscowo do jej rozpoznania.

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, że odmówił wypłaty odszkodowania tytułem najmu pojazdu zastępczego. Pozwany podniósł, że J. M. nie była upoważniona do zawierania umowy cesji wierzytelności, zakwestionował długość okresu najmu wynoszący według powoda 31 dni, zwrócił uwagę, że szkoda była częściowa i poszkodowana winna przystąpić niezwłocznie do naprawy pojazdu. Pozwany dodał, że uszkodzenia przedniej szyby, które mogły eliminować pojazd z użytkowania, nie pozostawały w związku ze szkodą i pojazd po kolizji mógł bezpiecznie kontynuować jazdę. Strona pozwana zakwestionowała także dobową stawkę najmu pojazdu zastępczego w stosunku do obu pojazdów.

W piśmie procesowym z dnia 28 grudnia 2018 r. strona powodowa podkreśliła, że czas najmu pojazdu zastępczego wynikał z prowadzonego przez pozwanego postępowania likwidacyjnego, które było prowadzone m.in. z przekroczeniem ustawowego terminu rozpatrzenia zgłoszenia szkody. Powód ocenił także, że stawki najmu nie były swobodnie kształtowane i wynikały z realiów rynkowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 listopada 2014 r. doszło do uszkodzenia pojazdu marki (...) o nr rej. (...), będącego własnością S. M. (1), a prowadzonego przez J. M., przez pojazd sprawcy zdarzenia ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W.. Szkodę zarejestrowano pod nr PL (...)

Dowód: akta szkody z (...) S.A. (k.51)

Poszkodowana S. M. (1), upoważniła J. M. do decydowania oraz podpisywania wszelkich dokumentów związanych z wynajmem auta zastępczego w miejsce uszkodzonego pojazdu marki (...), w tym do zawarcia umowy cesji wierzytelności z tytułu należnego jej odszkodowania, za koszty najmu pojazdu zastępczego.

Dowód: upoważnienie (k.16), zeznania świadka S. M. (2) k. 90)

W dniu 9 listopada 2014 r., w imieniu poszkodowanej, J. M., zawarła z powodem (...) z siedzibą w P., umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) o nr rej. (...). Pojazd został zdany powodowi w dniu 29 listopada 2014 r. W tym dniu została zawarta, w imieniu poszkodowanej, przez J. M. z powodem (...) z siedzibą w P., umowa najmu pojazdu zastępczego marki (...) o nr rej. (...). Obie umowy zostały zawarte w związku z przedmiotową szkodą z dnia 5 listopada 2014 r. – na umowach podano nr szkody PL (...).

Dowód: umowy najmu pojazdów zastępczych (k.17-18), zeznania świadka J. M. k. 83/

Za najem pojazdów zastępczych powód wystawił na poszkodowaną S. M. (1) fakturę nr (...) na kwotę 4.551 zł brutto (20 dni w stawce 130 zł netto = 2.600 zł netto + 11 dni w stawce 100 zł netto = 1.100 zł, razem 3.700 netto czyli 4.551 zł brutto).

Dowód: faktura za najem pojazdów zastępczych (k.15)

Na mocy umowy cesji wierzytelności z dnia 9 listopada 2014 r. J. M. działająca w imieniu poszkodowanej jako cedent przelała na powoda jako cesjonariusza wierzytelność z tytułu najmu pojazdów zastępczych w związku z przedmiotową szkodą z dnia 5 listopada 2014 r.

Dowód: umowa cesji wierzytelności (k.19)

J. M. w imieniu poszkodowanej, sporządziła oświadczenie poszkodowanej dotyczące konieczności korzystania z najmu auta zastępczego w miejsce uszkodzonego, w którym podała, że pojazd zastępczy jest potrzebny do dojazdów do pracy, potrzeb życiowych.

Dowód: oświadczenie (k.20)

Poszkodowana S. M. (1), w czasie szkody nie miała uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Samochód, będący jej własnością stał na parkingu, był sporadycznie wykorzystywany przez jej syna (w czasie szkody i naprawy pojazdu przebywającego za granicą) oraz partnera. Brak potrzeby korzystania z pojazdu właśnie spowodował, że poszkodowana użyczyła go J. M., a która nie dysponowała własnym samochodem i go potrzebowała do zaspokajania bieżących potrzeb. J. M., w nieustalonym czasie, jeden raz zawiozła pokrzywdzoną najętym pojazdem celem załatwienia jej spraw, natomiast w pozostałym czasie, wyłącznie korzystała z udostępnionych pojazdów zastępczych. Partner pokrzywdzonej nie potrzebował pojazdu w czasie szkody, ani przez czas naprawy. Poszkodowana nie wiedziała dokładnie kiedy i jaka szkoda została wyrządzona. Uszkodzenie szyby w pojeździe, nie pozostawało w związku przyczynowym ze szkodą, za którą odpowiedzialność ponosi pozwany.

Dowód: zeznania świadka J. M. (k.82-83), zeznania świadka S. M. (1) (k.89-90)

Pozwany (...) S.A. w dniu 4 grudnia 2014 r. przyznał poszkodowanej kwotę 1.600 zł tytułem szkody całkowitej w pojeździe.

W wiadomości e-mail z dnia 17 grudnia 2014 r. pozwany ocenił roszczenie o wypłatę odszkodowania za najem pojazdu zastępczego za niezasadne z uwagi na fakt, że umowa najmu pojazdu oraz cesja wierzytelności nie zostały podpisane przez właściciela pojazdu marki (...) o nr rej. (...). Jednocześnie pozwany zwrócił uwagę na brak w dokumentacji wynajmu uzasadnienia do okresu wynajmu pojazdu zastępczego w sytuacji gdy uszkodzenia pokolizyjne pojazdu (...) nie eliminowały go z ruchu drogowego.

Dowód: decyzja pozwanego wraz z wiadomością e-mail oraz kosztorysem naprawy (k.21-23)

Pismem z dnia 17 października 2017 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 4.551 zł tytułem rozliczenia faktury za najem pojazdów zastępczych.

Dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania (k.12-14)

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych między stronami, wskazanych dokumentów oraz zeznań świadków.

Wiarygodność dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy nie budziła wątpliwości Sądu, również strony nie podnosiły żadnych zarzutów w tej kwestii. Kserokopie Sąd potraktował jako świadczące o istnieniu dokumentów źródłowych o tożsamej treści.

Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków – S. M. (1) – właścicielki uszkodzonego pojazdu oraz J. M. – osoby prowadzącej pojazd w dniu kolizji wynika, że to nie właścicielka pojazdu potrzebowała pojazdu zastępczego i w związku z tym z niego nie korzystała, lecz potrzebowała do J. M., która jasno wskazała, że potrzebowała pojazd do odwożenia dzieci do szkoły i dojazdów do pracy. Żaden ze świadków nie potwierdził również, by w kolizji uszkodzeniu uległa szyba. Spójne i wzajemnie się uzupełniające zeznania świadków stały się podstawą do ustalenia kluczowej w sprawie kwestii istnienia potrzeby najmu pojazdu zastępczego.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność określenia rynkowych stawek najmu jak i zasadnego czasu najmu pojazdów zastępczych, gdyż dowód ten, w świetle ustaleń wynikających z przesłuchania świadków okazał się nieprzydatny.

Ostatecznie, odnośnie podnoszonej przez pozwanego kwestii zawarcia umów najmu oraz cesji przez osobę nieuprawnioną, zeznania świadków potwierdziły jednoznacznie, iż upoważnienie poszkodowanej kolizją S. M. (1), obejmowało również i te czynności prawne.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że w procesie cywilnym obowiązuje pełna zasada kontradyktoryjności. Oznacza to, że Sąd nie ma obowiązku zarządzania dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Sąd nie jest też zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Innymi słowy Sąd nie ma obowiązku wyręczenia stron procesu w poszukiwaniu dowodów na potwierdzenie ich stanowisk procesowych i opiera się na materiale dowodowym zaprezentowanym przez strony postępowania. Strona, która nie podejmuje inicjatywy dowodowej, musi liczyć się z negatywnymi skutkami takiego postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Spór ogniskował się wokół kwestii czy poszkodowanej (obecnie w wyniku umowy cesji wierzytelności powodowi) przysługuje w niniejszej sprawie zwrot kosztów najmu pojazdów zastępczych – czy koszty te winny zostać zrefundowane powodowi w ramach ubezpieczenia OC sprawcy kolizji z dnia 5 listopada 2014 r.

Zgodnie z treścią art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie zakładu ubezpieczeń polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 k.c.).

W każdym przypadku należy ustalać rzeczywistą wartość ubezpieczonej rzeczy i ta wartość wyznaczać powinna należną ubezpieczonemu kwotę odszkodowania, nie może jednak przekroczyć pułapu ustalonej umownie sumy ubezpieczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 12.01.2000, III CKN 515/98, LEX nr 52778). Suma ubezpieczenia nie jest identyczna z wartością ubezpieczeniową. Suma ubezpieczenia jest to kwota pieniężna, na którą zawarto ubezpieczenie. Stanowi ona górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela (art. 824 § 1 k.c.) i jest podstawą do obliczenia wysokości składki ubezpieczeniowej. Suma ta nie musi być więc równa wartości ubezpieczeniowej, może być od niej niższa, ale nie powinna jej przewyższać. W razie nastąpienia wypadku ubezpieczeniowego zakład ubezpieczeń jest obowiązany wypłacić odszkodowanie, a nie sumę ubezpieczenia. Odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia majątkowego nie może być wyższe od poniesionej szkody (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, z 17.11.1994 r., I ACr 377/94, Wokanda 1995/8/48).

Spór dotyczył oceny zasadności odmowy wypłaty przez ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu najmu pojazdów zastępczych. Pozwany kwestionował legitymację czynną powoda tj. ważność umowy cesji, jak i potrzebę najmu, długość okresu najmu oraz przyjętą przez powoda stawkę dobową najmu pojazdów.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż niesłusznym był zarzut pozwanego dotyczący braku uprawnienia J. M., do podpisania umowy najmu pojazdu zastępczego oraz umowy cesji. Jak wyjaśniła poszkodowana S. M. (1), jej intencją było upoważnienie J. M., do wszystkich czynności związanych z likwidacją szkody, w tym również najmem pojazdu zastępczego oraz zapewnienia, by to ubezpieczyciel pokrył jego koszty.

Odnosząc się do samej kwestii odszkodowania należy stwierdzić, że stosownie do treści art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. § 2. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

W niniejszej sprawie koniecznym i wystarczającym okazało się ustalenie, czy zasadnym był najem pojazdu zastępczego. Zgromadzony materiał dowodowy okazał się wystarczającym dla ustalenia, iż poszkodowana nie jeździła najmowanymi pojazdami zastępczymi, ani też nie czyniła tego inna osoba załatwiająca jej sprawy. Z pojazdów tych korzystała J. M., która wcześniej grzecznościowo korzystała z pojazdu poszkodowanej. J. M. nie była zatem tylko osobą „załatwiającą” formalności związane z najmem pojazdów na cele pokrzywdzonej, ale również właśnie ona z tego najmu korzystała. Obywało się to oczywiście za zgodą poszkodowanej, ale nie można stwierdzić, że poszkodowana realizowała najem na własne cele. Pozwany nie miał obowiązku pokrywania kosztów najmu pojazdu zastępczego, skoro do normalnego funkcjonowania samochód nie był poszkodowanej potrzebny.

Strona pozwana kwestionowała długość najmu i stawki najmu, lecz po zeznaniach świadków okazało się, że nie ma to już w sprawie znaczenia, skoro poszkodowana w ogóle pojazdu zastępczego nie potrzebowała. Dochodzona pozwem kwota nie może zatem określać wysokości szkody, gdyż w tym zakresie poszkodowana nie doznała szkody, którą powinien refundować jej ubezpieczyciel sprawcy kolizji.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r. (sygn. akt III CZP 20/17) wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. (sygn. III CZP 5/11) wskazuje, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego.

W przedmiotowej sprawie bezprzedmiotowe stało się rozważanie kwestii uzasadnionych i celowych wydatków na najem pojazdu zastępczego, gdyż sam najem pojazdów zastępczych nie odbył się na rzecz poszkodowanej lecz na rzecz świadka J. M.. Poszkodowana nie poniosła szkody, więc pozwany nie był zobowiązany do jej naprawienia.

Nie umknęło uwadze Sądu, iż jak wynika z zeznań S. M. (1), koleżanka raz podwoziła ją najmowanym samochodem, celem załatwienia sprawy pokrzywdzonej. Powyższe, nie mogło jednak stanowić podstawy do uwzględnienia roszczenia powoda w jakimkolwiek zakresie, bowiem nie zostało ustalone kiedy i gdzie pokrzywdzona została zawieszona. W kontekście słusznego zarzutu pozwanego, iż uszkodzenia pojazdu nie eliminowały go z dalszej jazdy (powód nie wykazał by było przeciwnie, a świadkowie zaprzeczyli, by uszkodzenie szyby miało związek z kolizją), niemożność ustalenia kiedy powyższa okoliczność miała miejsce, uniemożliwia przesądzenie, iż najem w danym dniu był zasadny.

Sąd oddalił zatem powództwo w całości, o czym orzekł w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Przegrywającym sprawę okazał się powód, który zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, winien zwrócić pozwanemu poniesione koszty procesu. Sąd zasądził więc od powoda na rzecz pozwanego, tytułem zwrotu kosztów procesu, kwotę 917 zł.

Koszty pozwanego w niniejszej sprawie to:

- koszty zastępstwa procesowego - 900 zł (na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 z późn.zm.);
- opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł.

sędzia Marta Ścisła